

ЗВ'ЯЗОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПСИХОЛОГІВ

Кожухар О. С.

студентка 5 курсу ОР бакалавр
спеціальності 053 «Психологія», ФПСР

Керівник: Смокова Л. С.

к.психол.н., доцент кафедра практичної та клінічної
психологи, ФПСР

Актуальність дослідження полягає в тому що у наш час в зв'язку з сучасні стрімкі зміни в соціальній, економічній та політичній сфері у суспільстві є великий попит у кваліфікованих професіоналах у сфері психології. Професійна успішність особистості залежить від її знань,

навичок, ерудиції та креативного мислення, які включають загальний інтелект. Однак високий рівень загального інтелекту часто не є достатнім для досягнення вищих успіхів. Неузгодженість між рівнем загального інтелекту та успішністю особистості у соціальному середовищі спонукала до появи концепції емоційного інтелекту. Емоційний інтелект, як одне з психічних явищ, що вивчаються наприкінці ХХ століття, викликає особливий інтерес як серед науковців, так і серед практиків. Його постійний інтерес зумовлений його важливістю для вирішення різних психологічних проблем. На відміну від когнітивного інтелекту, що переважно залежить від генетичних факторів, емоційний інтелект, як показують дослідження, може бути розвинутий протягом життя, що робить його концепцію особливо привабливою.

Мета дослідження – теоретично аналізувати та емпірично дослідити вплив емоційного інтелекту на міжкультурну компетентність та продуктивність роботи психологів.

Емоційний інтелект, визначений Д.В. Люсіном, представляє собою здатність розуміти власні та чужі емоції, а також вміння ефективно керувати ними. Здатність до розуміння емоцій включає в себе визнання наявності емоційного переживання, ідентифікацію конкретної емоції та її причин і наслідків. Здатність до управління емоціями передбачає контроль за їх інтенсивністю та вираженням, а також можливість свідомого викликання певних емоцій за потребою. Ці здатності тісно пов'язані із загальною емоційною спрямованістю особистості, виявленою в її інтересах до внутрішнього світу як власного, так і інших, та схильністю до психологічного аналізу поведінки і цінностей, пов'язаних з емоційним переживанням [1].

В.В. Зарицька розробила більш вдосконалену модель структури емоційного інтелекту, яка містить чотири базові

компоненти: розуміння власних емоцій, самоконтроль і саморегуляція емоцій, розуміння емоцій інших та використання емоцій у спілкуванні і діяльності. Для визначення рівня розуміння власних емоцій були враховані показники, такі як розпізнавання власних емоцій, оцінювання емоційного стану, визначення причин виникнення емоцій, пояснення значення емоцій та сприйняття оцінки своїх емоцій іншими. Для оцінки рівня самоконтролю і саморегуляції емоцій були використані показники, такі як можливість стримування емоцій, виявлення емоцій у відповідності до ситуації, збереження спокою в складних ситуаціях, контроль емоцій та регулювання власних емоцій. Для оцінки рівня розуміння емоцій інших людей були враховані показники, такі як здатність усвідомлювати їх емоційні стани, розуміння невисловлених емоцій, емпатія, позитивний вплив на їх емоційні стани, передбачення сили, тривалості та наслідків їх емоцій. Для визначення рівня здатності використовувати емоції були використані показники, такі як емоційна стійкість, здатність до екстравертної чутливості, гнучкість у вираженні емоцій у спілкуванні, перевага позитивних емоцій та здатність до емоційного зближення з іншими людьми. Однак цей перелік не є вичерпним чи остаточним, а є основним орієнтиром для оцінки рівня розвитку емоційного інтелекту [3].

Міжкультурна комунікація - це взаємодія між особами з різними культурними контекстами, де кожна сторона має свою мову, типи поведінки, цінності, звичаї та традиції. Ця взаємодія впливає на спосіб поведінки кожної особи, оскільки вона корелюється з її культурним і мовним середовищем. Міжкультурна комунікація базується на символічній взаємодії між індивідами та групами, чия культурна різноманітність зумовлює різноманітність у

сприйнятті та ставленні до цих різниць, що впливає на форму та результати спілкування [2].

Високий емоційний інтелект допомагає людині розуміти та співпереживати почуття інших, що є важливою основою для розвитку міжкультурної компетентності. Це особливо актуально в умовах сучасного суспільства, де відбувається глобалізація та зростання культурної різноманітності. Емоційний інтелект впливає на комунікативні навички, спільну роботу, сприйняття зворотного зв'язку та пристосування до нових умов.

Міжкультурна свідомість є ключовою для ефективної комунікації з представниками різних культур. Вона враховує невербальні аспекти спілкування, такі як жести та вираз обличчя, а також особливості культурних норм і цінностей. Емпатія, яка є складовою емоційного інтелекту, грає ключову роль у міжкультурній компетентності, допомагаючи розуміти та відчувати емоції інших, незалежно від їх культурного контексту. Таким чином, високий рівень емоційного інтелекту сприяє розвитку міжкультурної компетентності, а їх взаємодія визначає успішність міжкультурних взаємодій та спілкування.

Висновки. Емоційний інтелект, визначений Д.В. Люсіном, є ключовим для розуміння та ефективного керування емоціями. Ця здатність включає в себе розпізнавання, ідентифікацію та регулювання як власних, так і чужих емоцій. Модель структури емоційного інтелекту, розроблена В.В. Зарицькою, визначає чотири базові компоненти: розуміння власних емоцій, самоконтроль і саморегуляція емоцій, розуміння емоцій інших та використання емоцій у спілкуванні і діяльності. Високий рівень емоційного інтелекту сприяє розвитку міжкультурної компетентності, що є важливим у сучасному світі з його глобалізацією та культурною різноманітністю. Міжкультурна свідомість та емпатія, як складові емоційного

інтелекту, сприяють ефективній комунікації та взаєморозумінню з представниками різних культур, підвищуючи якість міжкультурних взаємодій та спілкування.

Література

1. Амплєєва О. М. Аналіз дослідження емоційного інтелекту в структурі професійної діяльності психологів. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки». 2019. №1(1). С. 11–16.

2. Атрощенко Т. Теоретичні основи процесу формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців: зарубіжний досвід // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Педагогіка. Соціальна робота. 2016. Вип. 2. С. 11-14.

3. Зарицька В. В. Методика дослідження емоційного інтелекту особистості. Теорія і практика сучасної психології. 2019. №3. С. 37–41.